

TERVISE ARENGU INSTITUUDI ARENGUKAVA

2010–2014

1. Sissejuhatus

Tervise Arengu Instituut (TAI) on multidistsiplinaarne riiklik teadus- ja arendusasutus, kes tegeleb rahvatervishoiu teadustööga, tervise edenduse ja haiguste ennetuse programmide ja tegevuste väljatöötamise ja elluviimisega. TAI vastutab Eesti riikliku tervisestatistika ja kuue rahvastikupõhise registri ja andmekogu haldamise eest.

TAI moodustati 2003. aastal Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituudi, Eesti Tervisekasvatuse Keskuse ning Rahvatervise ja Sotsiaalkoolituse Keskuse ühendamisega. Ühisasutuse loomise eesmärk oli organisatsioonisisese koostöö ja integreerituse abil parandada ennetustegevuse tõenduspõhisust ja suurendada rahvatervishoiu teadustöö kättesaadavust tervisepoliitika kujundamiseks ja tervise edenduse ja ennetustegevuse planeerimiseks.

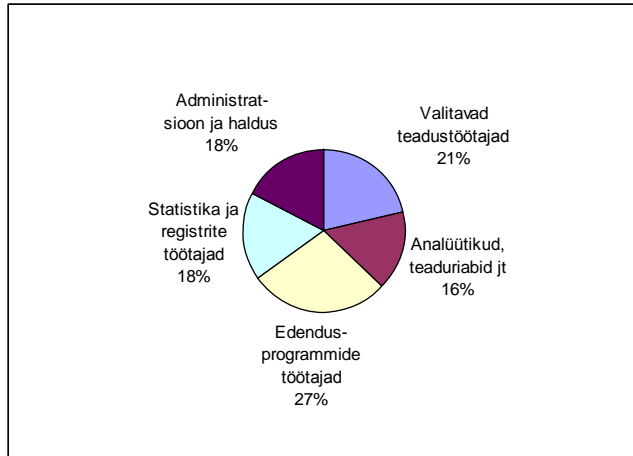
TAI arengukava eesmärk on määratleda TAI peamised organisatsioonilised eesmärgid lähiaastateks ja nende saavutamiseks vajalikud tegevused. Arengukava lähtub „Rahvastiku tervise arengukavas 2009–2020”¹ kinnitatud rahva tervise alastest eesmärkidest ja prioriteetsetest suundadest ning Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegiast 2007–2013 „Teadmispõhine Eesti”².

Arengukava koostasid ajavahemikus september – detsember 2009 TAI töötajate töörühmad, kes analüüsisid väliskeskkonna vajadusi, tulevikuväljakutseid ning organisatsioonilisi tugevusi ja vajakajäämisi vajadustele ja väljakutsetele vastamiseks. Arengukava vaadatakse üle ja täiendatakse kord kahe aasta jooksul. Arengukava on aluseks iga-aastastele tegevuskavadele.

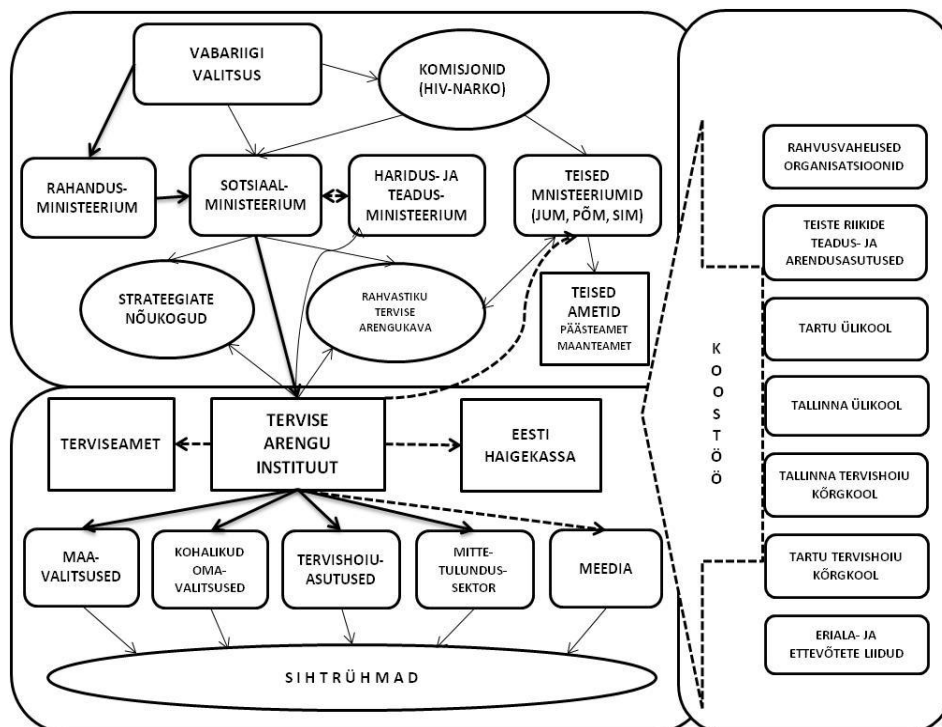
¹ Kinnitatud Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega nr 29, 17.07.2008

² Riigikogus vastu võetud 07.02.2007 ja Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud uuendatud rakendusplaan aastateks 2009–2013, 18.12.2008

Tervise Arengu Instituudis töötab 150 täiskoormusega inimest, kelle jaotus töötajate rühmadesse on toodud üsna ühtlane.

TAI kuulub Eesti Käitumis- ja Terviseteaduste Keskusesse ning on partner käitumis-, sotsiaal- ja terviseteaduste doktorikooli tegevuses. TAI kuulub asutajaliikmena Rahvusvahelisse Rahvatervise Instituutide Assotsiatsiooni. TAI peamistest koostööpartneritest annab ülevaate allolev joonis.

2. Missioon, visioon, väärtused

Tervise Arengu Instituudi missioon on:

Tervise Arengu Instituut loob ja jagab terviseteadmisi ning mõjutab tervisekäitumist ja –tegereid, et suurendada Eesti inimeste heaolu ja aidata neil elada kaua ja tervelt.

Visioon:

Tervise Arengu Instituut on Eestis ja rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud rahvatervise teadus- ja arendustegevuste keskus, mis uurib tervist ja tervist mõjutavaid tegureid, mõjutab aktiivselt tervisekäitumist tervisealase teadustöö, tervise edendamise, koolituse ja järjepideva kommunikatsiooni kaudu.

Põhiväärtused:

TAI töötajad peavad oluliseks ja lähtuvad oma töös järgmistest väärtustest:

Koostöö

Me töötame meeskonnana ühiste eesmärkide nimel ja üksteist abistades. Oleme usaldusväärsed partnerid tervise edenduses ja teadustöös. Me loome aktiivselt võrgustikke aruteludeks. Me loome ja väärtustame ühiseid traditsioone.

Pädevus ja pühendumus

Meil on head erialased teadmised ja oskused, mida me oma igapäevatoos pühendumusega rakendame. Meie pädevust tunnustatakse nii riigisisesele kui ka rahvusvaheliselt. Me toetame pidevat ja sihipärast isiklikku ja organisatsioonilist arengut ning oleme orienteeritud tulemuslikkusele ja järjepidevuse hoidmisele.

Avatus ja loovus

Me oleme avatud uuendustele ja muutustele. Me otsime ja pakume uusi lahendusi ja julgeme kasutada innovaatilisi lähenemisviise vanadele ja uutele rahva tervise väljakutsetele vastamiseks.

Austus ja lugupidamine

Me peame vastastikust lugupidamist oma töö tingimusteta eelduseks. Oleme eelarvamustevabad, hoolime teistest ja endast. Me kuulame ja informeerime üksteist, arvestame teiste seisukohtadega ja peame oluliseks dialoogi.

3. Peamised tegevusvaldkonnad

TAI peamised tegevusvaldkonnad on:

- rahvastiku terviseseisundi ja terviseõjurite uurimine ning hindamine;
- tervise edendamine;
- tervise- ja sotsiaalteenuste korraldamine;
- tervisepoliitika nõustamine ja mõjutamine.

Rahvastiku terviseseisundi ja terviseõjurite uurimise ja hindamise valdkonna põhitegevused on:

- rahvastiku tervise ja tervisekäitumise uuringud;
- riskirühmade uurimine ja hindamine;
- haiguste esinemise ja mõjurite uuringud;
- tervise- ja tervishoiustatistika;
- rahvastikupõhine haiguste registreerimine ja andmekogud (meditsiiniline sünniregister, raseduskatkestuse andmekogu, vähiregister, surmapõhjuste register, tuberkuloosiregister, narkomaaniaravi andmekogu, toitumise andmekogu);
- tegevuste tulemuslikkuse hindamine.

Tervise edendamise valdkonna põhitegevused on:

- terviseturundus ehk tervisealaste sõnumite ja sekkumiste väljatöötamine ja sihtrühmani viimine rahva tervise hoidmise ja parandamise eesmärgil, kasutades sihtrühmakeskseid ning teaduspõhiseid strateegiaid;
- tegevuskohapõhine tervise edendamine ja haiguste ennetamine koolieelsetes lasteasutustes, koolides, töökohadel, kohalikes omavalitsustes jm
- koolituste korraldamine.

Tervise- ja sotsiaalteenuste korraldamise valdkonna põhitegevused on:

- HIV-nakkuse ja narkomaania ennetamine ning kahjude vähendamine;
- sõltuvushaiguste ravi ja rehabilitatsioon;
- tervise nõustamisteenuste arendamine;
- tugi- ja eneseabi teenused;

- vähi sõeluuringud;
- tuberkuloosiravi;
- sotsiaalhoolekande koolitused.

Tervisepoliitika nõustamise ja mõjutamise peamised tegevused on:

- terviseetemaliste hinnangute andmine ja analüüside tegemine;
- tervist mõjutavate strateegiate, programmide ja tegevuskavade koostamine;
- eetilise hinnangu andmine tervise valdkonna teadusuuringutele;
- meditsiiniterminoloogia loomine, korrastamine ja nõustamine .

4. TAI strateegilised eesmärgid

TAI strateegilised eesmärgid on:

- olla tunnustatud terviseadmiste keskus ja arvamusiider Eestis;
- olla rahvusvaheliselt tunnustatud ja usaldusväärne partner teadustöös ja tervise edendamises;
- toimida tõhusa organisatsioonina.

Strateegilised eesmärgid saavutame järgmiste alameesmärkide ja tegevuste kaudu.

1. Olla tunnustatud terviseadmiste ja ennetustegevuste keskus ning arvamusiider Eestis.

TAI koondab olulise osa Eesti terviseadmisest ja –informatsioonist, olles juhtivaks rahvatervise uuringute läbiviijaks Eestis. TAI haldab peamisi meditsiiniregistreid ja andmekogusid ning vastutab Eesti tervisestatistika eest.

TAI peab tagama terviseuuringute usaldusväärsuse ning pakkuma uuringute tulemusi ja terviseteavet lihtsalt kättesaadavalt erinevatele sihtrühmadele nende vajadusi arvestades.

TAI viib ellu riiklikke rahvatervise strateegiaid. Peame oluliseks sekkumistegevuste arendamist ja elluviimist vastavalt parimatele rahvusvahelistele ja riiklikele tavadele ja juhistele ning hindame süsteemselt tegevuste tulemuslikkust.

Kajastame tervisevaldkonda ja oma tegevusi ning toetame partnereid süsteemselt ajakohase teabega, sh elektrooniliste infokanalite vahendusel.

Selleks vajalikud alameesmärgid ja 2010–2011 arendustegevused on:

1.1. tagame uuringute kvaliteedi ja tervisestatistika kvaliteedi ning parandame uuringute ja statistika tulemuste kasutatavust eri sihtrühmade jaoks. Selleks:

- 1.1.1. loome tervisestatistika ja –uuringute andmebaasi ning selle korrapärase täiendamise kava;
- 1.1.2. lisame kõikide uuringute andmete avaldamisele analüütilised raportid koos järeldustega;
- 1.1.3. koostame registrite arendusplaani ja kvaliteedikontrolli süsteemi;
- 1.1.4. kasutame Euroopa Liidus (EUROSTATi poolt) vastuvõetud üldisi statistika kvaliteedi kriteeriume ning vastame nendele; arendame tervisestatistika metoodikat ning tagame võrreldavuse kohalikul ja rahvusvahelisel tasemel;

1.2. parandame sekkumistegevuste tõendus põhisust, kättesaadavust ja tõhusust. Selleks:

- 1.2.1. kaardistame valdkonniti tõendus põhiselt kirjeldatud sekkumistegevused ja lisame puuduvad kirjeldused;
- 1.2.2. määrame sihtrühmade suuruse ja jälgime regulaarselt sekkumistegevustega kaetust;
- 1.2.3. testime uudseid lahendusi sekkumistegevustes ja töötame välja ühtsed protseduurireglid juhiste eeltestimiseks;
- 1.2.4. arendame ja hindame olemasolevate sekkumistegevuste kvaliteeti ja tulemuslikkust;

1.3. pakume ajakohast ja kasutajasõbralikku terviseteavet. Selleks:

- 1.3.1. koostame elektrooniliste infokanalite (veebi teemalehtede) uuendamise kava ja loome süsteemi partnerite varustamiseks informatsiooniga;
- 1.3.2. koostame teavitustrateegia ja integreerime eri valdkondade tegevused ühtsesse kommunikatsiooniplaani.

2. Olla rahvusvaheliselt tunnustatud ja usaldusväärne partner teadustöös ja tervise edendamises.

Väikese rahvaarvuga riigina on rahvusvaheline koostöö nii teaduse kui ka tervise edendamise valdkonnas meie jaoks strateegilise tähtsusega, et oleks võimalik arvestada parima rahvusvahelise praktikaga, rakendada innovaatilisi lähenemisviise ja osaleda uute teadmiste loomisel. Selleks on oluline teha koostööd rahvusvaheliselt tunnustatud teadusasutuste ja ülikoolidega ning osaleda aktiivselt rahvusvaheliste organisatsioonide ja võrgustike töös.

Eesti kogemuste ja teadmiste edastamine nii regionaalsetel kui ka ülemaailmsel aruteludel ja foorumitel aitab teadvustada Eestit teaduspõhise avatud riigina.

Selleks vajalikud alameesmärgid ja 2010-2011 arendustegevused on:

2.1. läbime rahvusvahelise evalvatsiooni;

2.2. oleme aktiivsed rahvusvahelistes organisatsioonides, võrgustikes, programmides ja projektides. Selleks:

- 2.2.1. koostame ülevaate rahvusvahelistes organisatsioonides, võrgustikes, programmides ja projektides osalemisest ja TAI rollist neis;
- 2.2.2. loome süsteemi koostööpakkumiste registreerimiseks ning koostööprojektide ja taotluste esitamise / taotluste rahuldamise kohta;
- 2.2.3 otsime ja taotleme aktiivselt uusi koostööprojekte.

2.3. soodustame kraadiõpet tunnustatud ülikoolides, sealhulgas välisriikides. Selleks:

- 2.3.1. koostame töötajate kraadiõppe vajaduste plaani ja nõustame töötajaid kraadiõppe osas;
- 2.3.2. küsime kraadiõppuritelt ülevaadet õppekava täitmisest vähemalt kord aastas ja arvestame kraadiõppurite vajadusi tööülesannete ja aja planeerimisel;

2.4. tagame juurdepääsu rahvusvahelistele teabeallikatele ja erialakirjandusele. Selleks:

- 2.4.1. selgitame välja elektrooniliste ja paberandjal ajakirjade tellimise ja andmebaasidega liitumise ja koolituse vajaduse;
- 2.4.2. avame taas TAI raamatukogu.

3. Toimida tõhusa organisatsioonina.

TAI saab oma missiooni ja rahvatervise strateegiates seatud eesmärgid täita, pakkudes töötajatele keskkonda, kus tahetakse töötada ja kus on lihtne koostööd teha, valdkondade vahel tasakaalu leida ning erialaliselt areneda.

TAI on olemuselt maatriksstruktuuriga organisatsioon, mis eeldab head meeskonnatööd eri osakondades ja teemavaldkondades töötavate inimeste vahel.

Sisulistele eesmärkidele pühendumiseks on vajalikud tõhus planeerimine, toimivad tugisüsteemid ja kaasaegne töökeskkond.

Vajalikud alameesmärgid ja 2010–2011 arendustegevused on järgmised:

3.1. tõhustame osakondade ja valdkondade vahelist planeerimist ja koostööd. Selleks:

- 3.1.1. koostame ja hoiame ajakohasena kättesaadaval ülevaate osakondade rollidest ja töötajate töövaldkondadest;
- 3.1.2. ühtlustame rahvatervise strateegiate tegevuskavade jooksvate aruannete esitamise ja ülevaatamise;
- 3.1.3. uuendame eelarvestamise ja finantsaruandluse süsteemi;
- 3.1.4. loome asutusesisese informatsiooni jagamise süsteemi ja sisekommunikatsiooni plaani;
- 3.1.5. juurutame ühtse projektijuhtimise süsteemi.

3.2. parandame tugisüsteemide toimimist. Selleks:

- 3.2.1. laiendame dokumendihaldusprogrammi kasutust ja seame sisse dokumentide elektroonilise kooskõlastamise;
- 3.2.2. loome intraneti;
- 3.2.3. ajakohastame sisekorraeeskirjad ja muudame need hõlpsalt kättesaadavaks;
- 3.2.4. kaasajastame IT-dokumentatsiooni ja parandame IT-suutlikkust;
- 3.2.5. juurutame projektide ja lepingute haldamise süsteemi ning ühildame selle raamatupidamise programmiga;

3.3. arendame töötajaid ja töökeskkonda. Selleks:

- 3.3.1. viime igal aastal läbi töötajate rahulolu uuringu;

- 3.3.2. viime läbi arenguvestlused;
- 3.3.3. kaardistame töötajate oskused ja vajadused ning loome töötajate täiendkoolituse kava;
- 3.3.4. ajakohastame ametijuhendid;
- 3.3.5. seame sisse elektroonilise personalihaldussüsteemi;
- 3.3.6. koostame „uue töötaja” paketi ja muudame selle hõlpsalt kättesaadavaks;
- 3.3.7. koostame töötajate motivatsioonipaketi;
- 3.3.9. koostame asutuse ühisürituste kava;
- 3.3.8. koostame TAI kui tervist edendava töökoha tööplaani;
- 3.3.9. loome töökeskkonnanõukogu töökorra ja töökeskkonnavoliniku tööplaani;

3.4. mitmekesistame tuluallikaid ja tõstame rahvusvahelise finantseerimise osatähtsust. Selleks:

- 3.4.1. kaardistame ja jälgime TAI tuluallikaid valdkondade lõikes;
- 3.4.2. taotleme aktiivselt lisaressursse.